

[Gunnar Fog-Petersen.]

der har været 6 Aar, hvor den laa nede mellem 1½ og 2½ pCt. Det vil sige, at i de 14 Regnskabsaar fra 1921 til 1935 har der som Gennemsnit for Landbruget været positivt Underskud i 9 Aar. Det vilde i andre Erhvervsvirksomheder, Industrivirksomheder, Haandværksvirksomheder, hvis der ikke stod særlig Kapital bagved, have ført til Lukning af enhver Bankkredit, Likvidation af Virksomheden, Udstykning eller andet, hvorved man skaffede Virksomheden ud af Bankens Regnskaber, da man jo ikke i saa lange Tider ønsker at sejle med Lig i Lasten.

Naar Landbrugserhvervet igennem 9 Aar har kunnet klare dette, er det, fordi en Landbrugsbedrift, naar den er nogenlunde i Orden, altid har en overordentlig stor Reserve i sig selv, en Reserve i selve Udnyttelsen af Driften: Reduktion af Besætning, yderligere Slid paa Redskaber, Forsømmelse af Markerne, billig Arbejdskraft, Familien sat yderligere ind, Forfald af Husgeraad, af Klæder og Tapeter o. s. v., o. s. v. — der er en overordentlig stor Reserve i ethvert Landbrug. Men denne Reserve skal jo bygges op igen, naar man naar til positiv Forrentning, og det er vi ved at være naaet til nu. Driftskrise i Landbruget kan man ikke tale om i Øjeblikket; hvis man vilde tale om dette i Dag, kunde man vist tale om det til evig Tid, er jeg bange for. Det er jo ingenlunde saadan, som mange tror, at alle Grenene inden for Landbruget betaler sig, men det har de for Resten aldrig gjort, og det kan man vel heller ikke forlange, for den ene Gren af Landbrugsbedriften understøtter undertiden den anden eller hviler paa den, og hvis Produktionen ikke var saa begrænset i den bedste Gren, som den i mange Tilfælde er, vilde den kunne bære meget i Øjeblikket.

Men man maa huske paa, at naar et Erhverv efter en 14-aarig Periode med Underskud i 9 Aar begynder at faa Balance igen, saa er der hundrede Ting, som skal restaureres og bygges op, og derfor er der ingen Mulighed for Opsamling af Reserver, ej heller for at tage nye Stød i den Tid, der kommer, hvis den ikke bliver anderledes end den, der er — og jeg tror ikke paa, at vi kan regne med eller gøre os begrundet Haab om at faa væsentlig bedre Landbrugstider end dem, vi har nu. Saa snart det bedres lidt i Landbruget, er der jo fra gammel Tid en Tilbøjelighed til at sætte alle Sejl til igen, og hvis f. Eks. Landbrugets Apparat med Landboforeningernes Fester og Dyrskuer og Talor og den Venstrepressen,

der altid har staaet til Raadighed derfor, igen begynder at spille paa det store Hornorkester og ophidse Landbrugets Mænd til nye Drømmesyner om Erobring af Verdensmarkeder, som man har gjort tidligere, og som det jo ogsaa lod sig gøre tidligere, men som man er tilbøjelig til at ville gøre straks igen: nu kan vi igen klemme paa — hvis man gør det, saa tror jeg, man med meget stor Sikkerhed kan forudsige den næste Katastrofe. Det, som det nu kommer an paa for Landbruget, er at forstaa, at Forholdene er vidt forskellige fra dem, der var, da dette Produktionsapparat blev skabt, og at indskrænke Produktionen til, hvad der efter en fornuftig Beregning kan afsættes paa lønnende Maade rundt omkring i Verden. Det er den Situation, vi staaar i i Dag, hvor vi skal tage Stilling til de Forslag, som den høje Regering har forelagt for os, og disse Forslag bestaar — som jeg nu har sagt, jeg ved ikke hvor mange Gange, jeg skal heller ikke opholde mig længe derved — af et Forslag om Rentetilskud inden for et Gældsbeløb af 85—110 pCt. og Forslag om Sanering af den Gæld, der ligger derimellem eller derudover.

Hvad Forslaget om Rentetilskuddet angaar, da staaer jeg sammen med mit Parti naturligvis inde for dets Gennemførelse. Men jeg maa sige, at min Tiltro til, at det skal blive til Virkelighed, ikke kan hæve sig ret højt i Vejret. Dels har den højtærede Landbrugsminister i det andet høje Ting og ligeledes mit Partis Ordfører ladet Bemærkninger falde; der ikke røbede nogen klippefast Tro derpaa — det var i hvert Fald ikke en Tro af den Slags, som flytter Bjerge — dels har den ærede Ordfører for Partiet Venstre (Jefsen Christensen) og den ærede Ordfører for Det konservative Parti (Lange) her højtideligt erklæret, at de overhovedet ikke vil være med dertil. Og da vi er langt fremme i Rigsdagssamlingen og helst skal have et Resultat inden alt for længe, er det vist ikke berettiget at nære noget alt for stort Haab om Gennemførelsen af den Side af Sagen. Men vort Partis Støtte skal, som sagt, ikke savnes. Jeg vil imidlertid føje til, at hvis der i indeværende Aar er fuld Forrentning af Landbrugets Drift, falder jo ogsaa noget af Begrundelsen for et Rentetilskud, som kan komme hele Gælden mellem 85 og 110 pCt. til gode, bort, idet fuld Forrentning af Landbrugskapitalen jo forudsætter Forrentning af de 100 pCt. De første 15 pCt. skulde altsaa, hvis det er rigtigt, faa Rente paa anden Maade, og saa kan der i hvert Fald kun blive Tale om de 10 pCt., der ligger over